

Nyhetsbrev 3 – juni 2019

MuniComp

- ett forskningsprojekt om ekologisk kompensation med kommunperspektiv

MuniComps arbete våren 2019

Projektgruppen har under våren 2019 arbetat vidare med de fyra olika arbetspaketen, och det treåriga projektet har nu kommit halvvägs. Under våren har ett projektmöte hållits i Kristianstad 7-8 mars, och ett möte med kommuner i Malmö 22 maj. Dessutom hade vi nyligen det andra referensgruppsmötet (mer information från det nedan). På projektets [webbida](http://www.hkr.se/municomp) kan du följa de aktiviteter som förekommer inom projektet, och också ladda ner tidigare nyhetsbrev.

Ekologisk kompensation som styrmedel

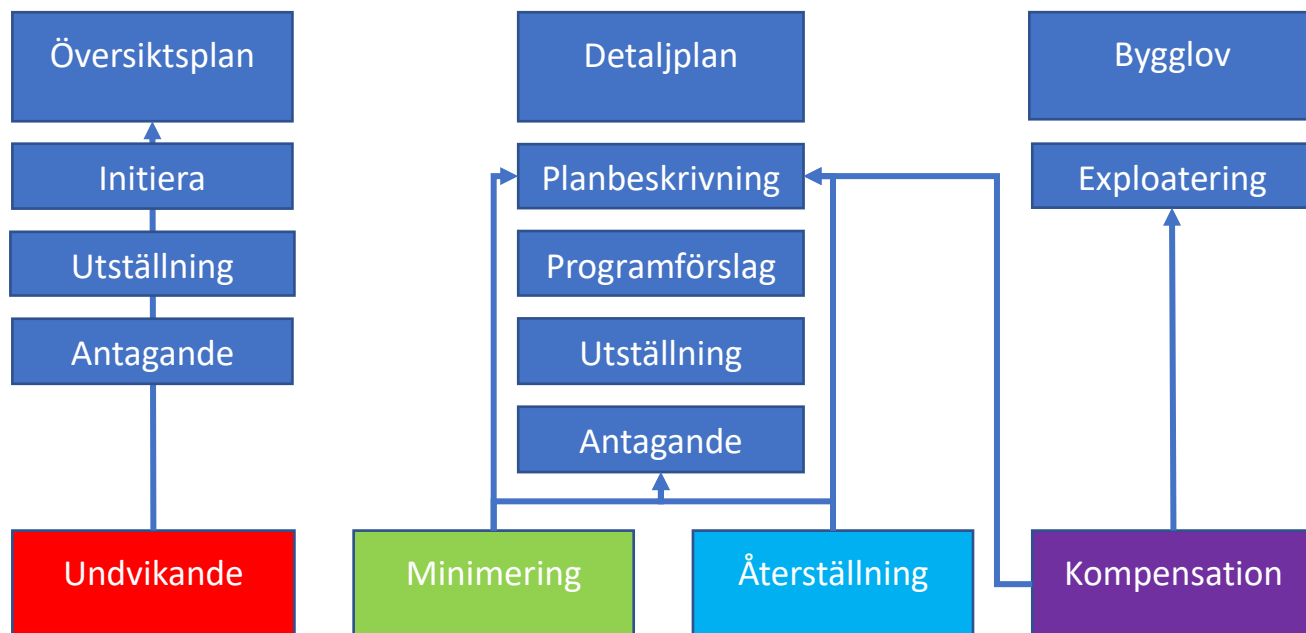
I MuniComps *första arbetspaket*, som handlar om ekologisk kompensation som styrmedel, förtydligas de miljöproblem som är utgångspunkten för kommunernas användning av kompensation. Ett av de stora problemen är minskad tillgång till ekosystemtjänster över tid som ett resultat av exploatering och nybyggnation. Mycket kunskap om hälsa och välmående kopplat till förlust av ekosystemtjänster finns, men kommunerna har endast delvis rådighet över detta på lokal nivå. Drivkrafterna som leder till förlust av ekosystemtjänster i kommunerna kan tex vara kommunernas prioriteringar, målkonflikter med kommunal planering eller påtryckningar från byggbranschen. Dessutom verkar kunskaps-, tids- och resursbrist vara en del av förklaringen, men även den interna arbetsprocessen verkar överlag inte vara utformad för att hantera förlust av ekosystemtjänster.

Hur flexibel kan ekologisk kompensation vara?

Under våren har *arbetspaket 2* fortsatt förberedelserna för en enkätundersökning om flexibilitet i kompensation: vad som kan räknas som "tillräcklig kompensation" för en typisk förlorad urban grönyta och vad som påverkar acceptansen hos människor för vad som är tillräckligt. Kan den demografiska situationen och olika grupper av människor ha olika acceptans för att förlora grönyta i sitt närområde? Enkätundersökning genomförs i höst och kan ge svar på flera frågor kring allmänhetens bild av förluster av olika typer av ekosystemtjänster. I enkäten ingår tre olika typer av förlorade natur- eller ekosystemtjänstvärden och funktioner, varav en handlar om yta för lek och social samvaro som tas bort, en om yta för friluftsliv som förvinns, och en om att naturvärden påverkas, såsom livsmiljö för växt- och djurliv. Vid framtagandet av enkätfrågorna har konkreta synpunkter inhämtats genom gruppdiskussioner med allmänheten och tjänstepersoner från skånska kommuner.

Nyhetsbrev 3 – juni 2019

Figur 1. Schematisk bild som visar hur kommunernas planprocess (blå boxar) och skadelindringshierarkin/balanseringsprincipen hänger ihop. Bilden är inte slutgiltig utan kan komma att revideras under projektets gång.

Skadelindringshierarkin och balanseringsprincipen

Under våren har forskarna i *arbetspaket 3* kompletterat och sammanställt fjolårets litteraturstudie och snabbenkät med intervjuer om hur skadelindringshierarkin tillämpas i Lomma och Helsingborg. Resultaten tyder på att terminologin mellan och inom svenska kommuner varierar. "Skadelindringshierarkin" (SLH) används inte lika frekvent som det innehållsmässigt närliggande begreppet "balanseringsprincipen" (BP). Dessutom är samordningen mellan planprocessen och arbetet med SLH och BP ofullständig vilket tydliggjort ett behov för projektet att visa hur dessa kan knytas samman (Figur 1).

Beräkningsmodeller för kompensation

Projektet syftar också till att studera beräkningsmodeller för att bedöma förlust och värde inför beslut om kompensationsåtgärd, efter att skadelindringshierarkin (balanserings-principen) följts. I *arbetspaket 4* har forskarna utvecklat en generell modell för att systematiskt kunna jämföra modeller i olika kommuner. Modellen är testad på Helsingborgs, Lommas och Göteborgs beräkningsmetoder och inkluderar tre centrala variabler:

1. Storleken på skadan som en exploatering innebär.
2. Värdet av den kompenserande åtgärden.
3. Kostnaden för att genomföra den kompenserande åtgärden.

Nyhetsbrev 3 – juni 2019

Referensgruppsmöte 2

Den 10 juni hölls projektets andra referensgruppsmöte där frågeställningar och genomförande av arbetspaketen diskuterades. Medverkande sakkunniga i referensgruppen gav intressanta och kloka inspel inför det fortsatta arbetet. Dessutom höll Wolfgang Wende, från Leibniz Institute of Ecological Urban and Regional Development i Dresden, en intressant presentation om Tysklands "Federal Nature Conservation Law" och arbetet med Tysklands habitatbanker. Lagen innebär att i första hand kompensera genom naturvård och restaurering vilket är anledningen till att myndigheterna ansvarar för habitatbanker dit pengar för kompensationsåtgärder samlas. Monetär kompensation är dock en sista utväg.

En långväga referensgruppsdeltagare var Bob Unsworth från USA, som är miljöekonom och konsult och arbetar med att upprätta åtgärder för miljökompensation. Bob Unsworth tog upp vikten av objektiva standards för att avgöra behovet av kompensationsprojekt så att bedömningsprocessen blir trovärdig och jämförbar vid olika platser. Standards för att avgöra hur väl kompensationen fungerar över tid är också viktigt.

I USA kombineras tex regionala utvecklingsplaner med handlingsplaner för artskydd i syfte att säkerställa att kompensationsytorna finns i framtiden för att t.ex. kunna skydda fler hotade arter.

Workshops och utbildning våren 2019

Under våren har Kommunförbundet Skåne, inom ramen för MuniComp, arrangerat en workshop. Den 22 maj diskuterade

ekologer, miljöstrateger och planarkitekter från Skånes kommuner olika beräkningsmodeller, vilka typer av skador som bör ingå i en modell, hur skadornas omfattning kan mätas samt hur värdet av kompensationsåtgärderna kan bli lika stort som skadan? Flera intressanta synpunkter kom fram, varav en var att mark- och exploateringsingenjörer behöver involveras i processen, samt att framtagna modeller och tillvägagångssätt bör testas på olika personer och kompetenser, i syfte att exempelvis utvärdera säkerhet, kvalitet och användarvänlighet i modellerna. Även konsultföretag som kommunerna använder kan behöva testa modellerna.

Den 23-24 april arrangerade Kommunförbundet Skåne även en två-dagars utbildning i Helsingborg där deltagarna fick ta del av konkreta exempel från kommuner på metoder för ekologisk kompensation, men även prova på att använda och resonera kring Helsingborgs balanseringsmetod. Medverkade gjorde även forskare och kommunrepresentanter från MuniComp. Deltagarna upplevde det väldigt värdefullt att själva få testa en metod för ekologisk kompensation.

Den 9 maj arrangerades även [Skånsk landskapsdag](#) som i år fokuserade på grönskans plats i tätortslandskapet. Sveriges riksarkitekt Helena Bjarnegård, Boverket, medverkade och pratade bland annat om att gestaltad livsmiljö handlar om så mycket mer än bara hus, gator och parker och att det behöver läggas mycket tid på att få ihop alla de olika delarna för att kunna bygga det hållbara samhället. Även betydelsen av att bevara och stärka biologisk mångfald togs upp.

Nyhetsbrev 3 – juni 2019

Det fortsatta arbetet 2019

Under hösten fortsätter arbetet inom de olika delprojekten. Bland annat kommer styrmedelsanalysen att breddas med intervjuer inom andra svenska kommuner än Lomma och Helsingborg där ekologisk kompensation har tillämpats under några år. Analysen av fall där kompensation har tillämpats i Lomma och Helsingborg kommer också att slutföras.

Kommunförbundet Skåne kommer också under hösten att arrangera en ny workshop om kompensation för de skånska kommunerna, inom ramen för samarbetet med MuniComp. Datum för detta är den 7 nov. Hoppas vi ses då!

Trevlig sommar!

Figur 2. Deltagarna i referensgruppmötet på Naturvårdsverket i Stockholm 10 juni. Bakre raden (fr. vä): Bob Unsworth, Annelie Johansson, Johanna Ersborg, Therese Jephson, Per Blomberg, Tore Söderqvist. Mittraden: Linus Hasselström, Scott Cole, Anders Enetjärn, Åsa Wisén, Helena Björn. Främre raden: Erik Lindblom, Wolfgang Wende, Frida Franzén, Anna Mellin, Ingemar Jönsson. Foto: Bob Unsworth.

Kommunikationsansvarig för MuniComp är Kommunförbundet Skåne genom Therese Jephson, FoU-strateg, therese.jephson@kfsk.se, Webbida: www.kfsk.se